

Kasvistoinventointiraportti

harjoitustyönä

Koroistenniemi

Turku, Koroinen

Julia Heikkilä

2008

Tutkimuskohde

Turun Tuomiokirkolta n. 1,5 km Aurajoen yläjuoksulle päin ja Maarian kirkosta 800 metriä lounaaseen sijaitsee Koroistenniemi. Paikalla sijaitsi 1200-luvulla Suomen varhaisin tunnettu kirkollinen ja maallinen hallintokeskus. Koroisten kohdalla Aurajoesta haarautuu Vähäjoki ja tutkimuskohde sijaitsee niiden väliin jäävällä niemekkeellä. Niemen itäpuolella on pelto- ja kauppapuutarha-alue ja vastakkaisella rannalla sijaitsee Ylioppilaskylän alue.

Tutkimuksen tarkoitus

Koroistenniemi kuuluu Aurajokilaakson kulttuurimaisemiin ja sitä hoidetaan säännöllisesti muun muassa niittämällä. Hoito on aloitettu vuonna 1990 ja se jatkuu säännöllisesti vuosittain. Hoitotoimenpiteissä tulee ottaa huomioon mahdolliset harvinaiset ja suojeltavat kasvilajit, minkä vuoksi tämä kasvistoinventointi on tehty. Viimeksi alue on kartoitettu lähes kymmenen vuotta sitten, vuonna 1999 (Tanja Aalto), joten uudelle kartoitukselle oli aihetta.

Museovirastolle tämän kartoituksen teki Luonto- ja ympäristöalan opiskelija ja kyseessä on työharjoitteluun liittyvä harjoitustyö. Kartoitus suoritettiin kolmen päivän aikana 17.- 19.6.2008.

Alueen yleiskuvaus

Aikaisemmissa kartoituksissa on tutkittu koko Koroisteniemen kulttuurimaiseman alue vallihautoineen ja rinteineen, mutta kesän niittotöistä johtuen tähän kartoitukseen valittiin vain niemellä sijainneen keskiaikaisen puukirkon kiviperustus, sekä rinteessä olleiden piispanistuimen, puolustustornin ja välivaraston kiviperustukset. Piispanistuin siirrettiin Koroisiin vuonna 1229 Nousiaisista, jolloin niemen etelärinteeseen rakennettiin kivinen piispan asunto, joka myöhemmin toimi puolustustornina. Puolustustornin yhteyteen rakennettiin piispalle uusi kivinen asuinrakennus. Kirkko on aiemmin ollut suorakaiteen muotoinen puukirkko mikä tuho-poltettiin vuonna 1318 ja tuhottiin lopullisesti vuonna 1396. Kirkon alta on tutkimuksissa löydetty yli 300 hautaa mukaan lukien kolmen 1200-luvulla eläneen piispan haudat.

Ihmiskävijämäärä alueella on viime aikoina lisääntynyt, mikä on selvästi nähtävissä ylimääräisten tallattujen polkujen ja roskaantumisen muodossa.

Kasvisto

Molemmilla tutkituilla kohteilla kasvillisuus on melko samankaltaista. Puita eikä pensaskerrosta ole, vaan alue kasvaa pääasiassa heinää ja niittykasvillisuutta. Koroistenniemen ainoat puut, rauduskoivut, kasvavat alueen pohjoislaidalla tutkitun alueen ulkopuolella. Ensisilmäyksellä hiirenvirna, valkoapila ja heinistä timotei sekä niittynurmikka olivat runsaimmillaan. Kentällä sijaitsevan kirkon peruskivien kasvisto oli melko matalaa ja niukkaa, kun taas rinteessä heinät ja niittykasvillisuus kasvoivat korkeampina ja rehevämpinä. Rinteen kasvillisuus muuttuu alaspäin mentäessä kosteammaksi ja korkeammaksi kaislikoksi.

Pensaskerrosta rinteessä yrittävät muodostaa vadelman ja aitaorapihlajan taimet, joita kuitenkin kitketään säännöllisesti pois muiden kasvien tieltä.

Molempien tutkittavien kohteiden ympäristö oli jo niitetty, joten ainoastaan kiviperustusten välittömässä läheisyydessä kasvavat kasvit on tähän kartoitukseen huomioitu.

Tulosten tarkastelu

Jotta alue ei jatkossakaan peittyisi heinikkoon on suositeltavaa että niittoa ja muita hoitotoimenpiteitä jatketaan. Korkeat heinät ja pensaikot vievät elintilaa ketojen kasvilajeilta, joita alueella toivotaan säilyvän. Säännöllisellä hoidolla alue pysyy siistimpänä ja näyttää kulttuurimaisemallisesti arvokkaana. Kivien ympäristöstä tulisi jatkossakin kitkeä ylimääräinen kasvusto pois, jotteivät ne kokonaan häviäisi näkyvistä.

Näiden kahden kohteen osalta kasvusto on viimeisen kymmenen vuoden aikana pysynyt jotakuinkin samana, joskin lajien runsaudessa oli joitakin vaihteluita. Uutena tulokkaana löytyi rinteestä muinaistulokkaaksikin kutsuttua ketoneilikkaa (*Dianthus deltoides*).

Turussa 25.6.2008

Julia Heikkilä

Koroinen, Koroistenniemi: Kasviliatat, yksilörunsaus arvioitu asteikolla 1-5.

Kirkon perustuskivet ristin ympärillä (kenttä)

Ruohovartistet:

<i>Achillea millefolium</i>	siankärsämö	3
<i>Agrostis capillaris</i>	nurmirölli	2
<i>Alchemilla</i> ssp.	poimulehti	2
<i>Alopecurus pratensis</i>	nurmipuntarpää	3
<i>Anthriscus sylvestris</i>	koiranputki	1
<i>Artemisia vulgaris</i>	pujo	1
<i>Carduus crispus</i>	kyläkarhiainen	1
<i>Cirsium arvense</i>	pelto-ohdake	1
<i>Deschampsia cespitosa</i>	nurmilauha	2
<i>Elymus repens</i>	juolavehnä	2
<i>Equisetum arvense</i>	peltokorte	2
<i>Festuca ovina</i>	lampaannata	3
<i>Festuca pratensis</i>	nurminata	2
<i>Festuca rubra</i>	punanata	1
<i>Galium album</i>	paimenmatara	2
<i>Galium boreale</i>	ahomatara	2
<i>Galium verum</i>	keltamatara	3
<i>Heracleum sphondylium</i>	etelänukonputki	1
<i>Lathyrus pratensis</i>	niittynätkelmä	3
<i>Leontodon autumnalis</i>	syysmaitiainen	1
<i>Phleum pratense</i>	timotei	5
<i>Pilosella officinarum</i>	huopakeltano	1
<i>Pimpinella saxifraga</i>	pukinjuuri	2

<i>Plantago major</i>	piharatamo	2
<i>Poa annua</i>	kylänurmikka	2
<i>Poa pratensis</i>	niittynurmikka	3
<i>Ranunculus acris</i>	niittyleinikki	2
<i>Ranunculus polyanthemos</i>	aholeinikki	2
<i>Ranunculus repens</i>	rönsyleinikki	1
<i>Rumex acetosa</i>	niittysuolaheinä	1
<i>Rumex longifolius</i>	hevonhierakka	1
<i>Sedum acre</i>	keltamaksaruoho	2
<i>Stellaria graminea</i>	heinätähtimö	3
<i>Taraxacum</i> ssp.	voikukka	2
<i>Tragopogon pratense</i>	pukinparta	1
<i>Trifolium medium</i>	metsäapila	3
<i>Trifolium pratense</i>	puna-apila	1
<i>Trifolium repens</i>	valkoapila	4
<i>Veronica chamaedrys</i>	nurmitädyke	3
<i>Vicia cracca</i>	hiirenvirna	5

Rinteen perustuskivien alue

Puut ja pensaat:

<i>Crataegus grayana</i>	aitaorapihlaja	2
<i>Rubus idaeus</i>	vadelma (taimia)	2

Ruohovartiset:

<i>Achillea millefolium</i>	siankärsämö	2
<i>Achillea ptarmica</i>	ojakärsämö	1
<i>Agrostis capillaris</i>	nurmirölli	2
<i>Alchemilla</i> ssp.	poimulehti	2
<i>Alopecurus pratensis</i>	nurmipuntarpää	3

<i>Anthriscus sylvestris</i>	koiranputki	2
<i>Artemisia vulgaris</i>	pujo	1
<i>Avenula pubescens</i>	mäkikaura	2
<i>Cerastium fontanum</i>	nurmihärkki	1
<i>Cirsium arvense</i>	pelto-ohdake	2
<i>Dactylis glomerata</i>	koiranheinä	2
<i>Deschampsia cespitosa</i>	nurmilauha	3
<i>Elymus repens</i>	juolavehnä	2
<i>Epilobium angustifolium</i>	maitohorsma	1
<i>Equisetum arvense</i>	peltokorte	3
<i>Festuca ovina</i>	lampaannata	3
<i>Festuca rubra</i>	punanata	2
<i>Galium album</i>	paimenmatara	2
<i>Galium boreale</i>	ahomatara	2
<i>Galium verum</i>	keltamatara	3
<i>Geum rivale</i>	ojakellukka	1
<i>Geum urbanum</i>	kyläkellukka	2
<i>Heracleum sphondylium</i>	etelänukonputki	3
<i>Lathyrus pratensis</i>	niittynätkelmä	3
<i>Phalaris arundinacea</i>	ruokohelpi	2
<i>Phleum pratense</i>	timotei	2
<i>Pimpinella saxifraga</i>	pukinjuuri	3
<i>Poa pratensis</i>	niittynurmikka	3
<i>Potentilla argentea</i>	hopeahanhikki	3
<i>Ranunculus acris</i>	niittyleinikki	2
<i>Ranunculus auricomus</i>	kevätleinikki	1
<i>Ranunculus polyanthemos</i>	aholeinikki	2
<i>Rumex acetosa</i>	niittysuolaheinä	2
<i>Rumex longifolius</i>	hevonhierakka	2

<i>Sedum acre</i>	keltamaksaruoho	3
<i>Stellaria graminea</i>	heinätähtimö	1
<i>Taraxacum</i> ssp.	voikukka	2
<i>Tragopogon pratense</i>	pukinparta	3
<i>Trifolium medium</i>	metsäapila	3
<i>Trifolium pratense</i>	puna-apila	3
<i>Trifolium repens</i>	valkoapila	4
<i>Veronica chamaedrys</i>	nurmitädyke	3
<i>Vicia cracca</i>	hiirenvirna	2